

Tartu Ülikool
Sotsiaalteaduste valdkond
Ühiskonnateaduste instituut
Sotsioloogia eriala

Bakalaureusetöö

Kristjan Silm

Tartu Hiinalinna piirkonna sotsiaalse keskkonna kuvand noorte seas

Juhendaja: Rein Murakas, MA

Tartu 2016

Kristjan Silm, Sociology, University of Tartu

Abstract of Bachelor's Thesis, Submitted 02.06.2016

The image of social environment of the Hiinalinn district among young people of Tartu

The aim of this thesis is to investigate and identify the present image of so called Hiinalinn district in the city of Tartu among the young people who are living in Tartu, and to find out if they are willing to choose that district as their future living area.

The thesis first identifies and gives an overview of the studied area and explains the definitions used in the research. The following chapter gives an overview of the methods used to achieve the purpose of the thesis and explains why the choice was made in favour of the chosen methods.

In the second part, results of an empirical study of the image of Hiinalinn district are presented. These show that the image of Hiinalinn is more positive among the young people who live or have lived in the recent past in the studied area and that the image of Hiinalinn district is rather negative among young people who are living in the other city districts of Tartu. In the last part there are given recommendations of how it would be possible to change the developed image to be more positive.

On the basis of the results of this research, it can be concluded that the image of Hiinalinn district is more positive among the young people who are living or have lived in the recent past in the studied area, and that the image of studied area is more negative among those young people who are living in other districts of Tartu. The results also indicate that the image of Hiinalinn district has slowly started to improve in a positive direction, but the overall opinion is still rather negative. The research revealed that young people of Tartu are not that willing to choose the studied area as their living area, but there are some who are willing to consider it.

Key words: social environment, Hiinalinn, image

SISUKORD

SISUKORD	3
SISSEJUHATUS	5
1. TEOREETILISED JA EMPIIRILISED LÄHTEKOHAD	7
1.1 MÕISTETE DEFINITSIOONID	7
1.1.1 Kuvandi kujunemine	9
1.1.3 Elukeskkonna kuvandi teke	9
1.2 ÜLEVAADE HIINALINNAST	11
1.2.1 Kujunemisprotsess	11
1.2.2 Reostuspiirkond	12
1.2.3 Demograafiline ülevaade	13
1.2.4 Uuring „Tartu ja tartlased“	17
2. UURINGUMETOODIKA TUTVUSTUS	19
2.1 UURIMISKÜSIMUSED	19
2.2 KUVANDI UURIMISE MEETODID	19
2.3 VALIMI KUJUNEMINE	20
3. TULEMUSED	22
3.1 INTERVJUUD	22
3.1.1 Üldandmed	22
3.1.2 Füüsiline keskkond	23
3.2 KÜSITLUS	26
3.2.1 Üldandmed	27
3.2.2 Füüsiline keskkond	28
3.3 VÕRDLUS	32
4. JÄRELDUSED JA SOOVITUSED	34
4.1 NOORTE ARVAMUS HIINALINNAST	34
4.2 HIINALINNA POSITIIVSED JA NEGATIIVSED KÜLJED	36
4.3 HIINALINNA KUVANDI MUUTUS	36
4.4 VALMISOLEK HIINALINNA ELAMA ASUMISEKS	38
KOKKUVÕTE	41

LISAD	45
Lisa 1. Tartu Hiinalinna piirkond, Tõrva tänava vaade. Autor: Annett Kreitsman	45
Lisa 2. Tartu Hiinalinna piirkond, Põhja pst 14 majaesine. Autor: Annett Kreitsman	46
Lisa 3. Tartu Hiinalinna piirkond, põhja pst 14 maja fassad. Autor: Annett Kreitsman	47
Lisa 4. Tartu Hiinalinna piirkond, Lääne 6 tänava majatagune mänguväljak. Autor: Annett Kreitsman.....	48
Lisa 5. Tartu Hiinalinna piirkond, Põhja puistee tänaval asuvad garaažid. Autor: Annett Kreitsman.....	49
Lisa 6. Tartu Hiinalinna piirkond, Põhja puistee 15a uus korterelamu. Autor: Annett Kreitsman.....	50
Lisa 7. Intervjuu küsimused.....	51
Lisa 8. Küsimustik	52

SISSEJUHATUS

Sajandite jooksul on linnades kogukondliku isolatsiooni tõttu välja kujunenud erinevad ühiskondlikud grupid, millest on arenenud konkreetse iseloomuliku kontseptsiooniga tänapäevased linnaosad. Inimeste arvamus erinevate linnas asuvate piirkondade suhtes on erinev, seega võib järeldada, et igas linnaosas või kogukonnas on omad positiivsed ja negatiivsed küljed. Kogukond ja linnaosa on omavahelises seoses, kogukond annab linnaosale oma näo ja linnaosa omakorda mõjutab inimest (Cooley 2007).

Käesoleva bakalaureusetöö uuritav Tartu piirkond on oma Nõukogude Liidu aegse tausta tõttu tuntud ka kui Hiinalinn. Antud töös käsitletakse niinimetatud Hiinalinna piirkonda alana, mis kuulub Jaamamõisa linnaosa koosseisu ja hõlmab endas Põhja puistee, Lääne ja Ida tänava naabruskonda. Hiinalinn rajati algselt eesmärgiga majutada pärast Teist maailmasõda Tartusse elama asunud Nõukogude Liidu sõdureid ja nende peresid (Mällo 1995).

Käesoleva bakalaureusetöö eesmärgiks on anda ülevaade Hiinalinna piirkonnast, selle kujunemisprotsessist ja olemusest ning välja selgitada uuritava piirkonna sotsiaalse keskkonna kuvand Tartu noorte seas. Eesmärkidest tulenevalt on püstitatud järgmised uurimisküsimused:

- Milline on Tartu noorte seas välja kujunenud kuvand Hiinalinnast kui sotsiaalsest keskkonnast ning kas selles on aja jooksul toimunud muutusi?
- Kuidas hindavad noored Hiinalinna võrreldes teiste Tartu linnaosadega ning milline on nende valmisolek uuritavasse piirkonda elama asumiseks?

Kuvandit uuritakse Tartu linnas elavate 21–27 aastaste noorte seas, kellest üks osa elab Hiinalinnas ning ülejäänud teistes Tartu linnaosades. Saadud tulemusi analüüsitakse, omavahel kõrvutatakse hiinalinlasi väljaspool Hiinalinna elavate tartlastega ning võrreldakse varasemate linnaosas läbi viidud “Tartu ja tartlased” uuringu tulemustega.

Uurimistöö Tartu Hiinalinna kuvandist noorte seas on jaotatud neljaks peatükiks:

- 1) töö teoreetilised ja empiirilised lähtekohad, milles keskendutakse kuvandi mõistete defineerimisele ja Hiinalinna kuvandi kujunemisele;
- 2) uuringumetoodika tutvustamine;
- 3) tulemuste esitamine ja analüüs;
- 4) järeldused ja soovitused

Peatükid on omakorda jaotatud alapeatükkideks.

Hiinalinn on unikaalne, kuna antud elamupiirkond on olnud ülejäänud linnast pikalt isoleeritud. Pärast Nõukogude vägede lahkumist algas linnaosa sidustamine ülejäänud Tartu linnaga, mille tulemusena on Hiinalinnast kujunenud omalaadne elukeskkond. Hiinalinna sotsiaalne keskkond ja selle kuvand on uurimiseks oluline, et teada saada, milline on noorte suhtumine Hiinalinna elamispiirkonda.

1. TEOREETILISED JA EMPIIRILISED LÄHTEKOHAD

Antud peatüki raames annab töö autor uuritava probleemi paremaks mõistmiseks ülevaate tähtsamate mõistete definitsioonidest, teoreetilistest lähtekohtadest ja käsitlustest. Esmalt toob töö autor välja ülevaate kuvandi tekke teooriast ning selgitab avaliku kuvandi kujundamise ja kujunemise protsesse. Seejärel antakse ülevaade Hiinalinnast, selle kujunemise protsessist ning Hiinalinnaga seonduvatest probleemidest.

1.1 MÕISTETE DEFINITSIOONID

Järgnevas alapeatükis on defineeritud käesolevas bakalaureusetöös kasutatavad mõisted ja terminid.

1) Sotsiaalne keskkond hõlmab endas vahetut füüsilist keskkonda, sotsiaalseid suhteid, ja kultuurimiljööd, milles inimrühmad elavad ja suhtlevad. (Barnett, Casper 2001). Sellest definitsioonist tulenevalt on käesoleva töö jaoks kohandatud järgnevad töös kasutatavad definitsioonid: füüsiline keskkond, sotsiaalsed suhted ja miljöö.

Füüsilise keskkonna all mõeldakse käesolevas töös inimest füüsiliselt ümbritsevaid objekte, näiteks kortermajad, tänavad, poed ja muu selline.

Sotsiaalsete suhete all mõeldakse käesolevas bakalaureusetöös Hiinalinnas elavate inimeste omavahelist suhtlust, suhtlust kogukonnaga ja kogukondade vahelist suhtlust selle erinevatel tasanditel: pidev läbikäimine, harv kokkupuude, suhtlus puudub. Sotsiaalseid suhteid analüüsitakse inimeste isikliku tunnetuste põhjal kaaskodanike suhtes.

Miljöö käsitleb keskkonda kui kollektiivsel ja subjektiivsel linnaruumi tajumisel põhinevat olemust. Miljöö hõlmab endas kolme tasandit: esimene on mentaalne tasand, teine poolpsühholoogiline tasand, milles väljenduvad tunded ja tajud ning kogukondlik tajumisviis, kolmas tasand on füüsiliselt registreeritud ja seotud kindlas ajalis-ruumilises miljöö arendamisega. (Semm 2011)

Miljöö definitsioonist tulenevalt on käesolevas töös antud mõistet kasutatud kui inimest ümbritseva sotsiaalse keskkonna subjektiivset ja mentaalset tajumist: näiteks rahulikkus, aga ka ohutaju või rahulolu.

2) Kuvand on Horowitzi (1970) poolt defineeritud kui objekti mentaalne taasesitamine, mis sisaldab mälupilte, rekonstruktsioone, interpreteeringuid ja objekti esindavaid sümboleid, tundeid ja ideid (Past 1999:6, kaudu). Kotleri (1991) väitel kujuneb kuvand ka sellisel juhul, kui teadlikke jõupingutusi selle loomiseks ei ole tehtud (Past 1999:7, kaudu).

Sellest definitsioonist tulenevalt mõeldakse käesolevas töös kuvandi mõiste all seda, milline on intervjueeritavate ja küsitletavate üldine hinnang ja arvamus Hiinalinnast kui sotsiaalsest keskkonnast.

3) Lähiminevik ja -tulevik on käesolevas bakalaureusetöös defineeritud järgmiselt:

- lähiminevik on periood, mis eelnes intervjuude ja küsimustike läbiviimise ajale, kuid ei ulatu kaugemale kui kuus kuud sellest ajahetkest;
- lähitulevik on periood, mis järgneb intervjuude ja küsimustike läbiviimise ajale, kuid ei ulatu kaugemale kui kuus kuud sellest ajahetkest.

4) Noor on tulenevalt Eesti Noorsootöö seaduse §2-le defineeritud kui füüsiline isik vanuses 7-26 eluaastat (Riigiteataja 1999). Noored kuuluvad gruppi, mille liikmed on sisenemas tööturule ja kalduvad looma perekonda hilisemas eas. Hilisemas eas perekonna loomine ja tööturule sisenemine on tingitud sellest, et tänapäeval tegelevad noored vaheldumisi töötamise ja õppimisega. Eeltoodule lisaks on üheks põhjuseks ka see, et noorte individuaalsed suunad on muutunud varasemate aegadea võrreldes palju mitmekesisemateks. Haridus-, töö- ja sotsiaalne keskkond mängivad endiselt lõimivat rolli. Sellest tulenevalt on noorte iseseisvumine lükkunud üha hilisemasse eluikka. (Euroopa Komisjon 2011)

Eeltoodud definitsioonist tulenevalt on käesolevas töös mõiste “noor” kasutuses kui 21-27 aasta vanune füüsiline isik, kes on lähiajal asumas või lähiminevikus asunud iseseisvale elule.

1.1.1 Kuvandi kujunemine

Antud töö kontekstis käsitletakse linnaosa organisatsioonina, mis tervikuna on kuvandi tekkimise aluseks. Kuigi organisatsiooni kuvand võib olla aja jooksul muutunud, suhtub inimene oma ettekujutustes temasse ikka samamoodi, seni kuni pole tekkinud uut ettekujutust. Kuvandi loomine on pidev protsess, mis toimub sihtgruppide ja organisatsioonide vastastikuse mõju tulemusena. (Past 1999)

Kuvand tekib sihtgrupis lähtuvalt kokkupuute mõjust organisatsiooniga, seetõttu on kuvand suhteliselt püsiv (Past 2008). Oluline on märkida, et kuvand on mitmetasandiline, esimene tasand lähtub organisatsiooni kohta öeldust ja teine tasand mõjub sihtgrupile alateadlikult (Past 1999).

Organisatsioonil võib olla palju erinevaid kuvandeid, mille loojateks on nii sisemised kui välimised sihtgrupid. Kuvandi tähendus tekib vastuvõtjas ehk sihtgrupis endas. (Fombrun 1996) Antud töö raames on Hiinalinna sisemiseks kuvandit kujutavaks sihtgrupiks Hiinalinnas elavad või lähiminevikus elanud noored vanuses 21-27 eluaastat ning välimiseks kuvandit kujutavaks sihtgrupiks Tartu linna noored, kes elavad teistes Tartu linnaosades. Kuvand tekib selle põhjal, mida sihtgrupid antud paiga suhtes kogenud on: mida asukoht ise endast räägib, mida sihtgrupid antud kohast räägivad ning mida kolmandad allikad kõnelevad. (Past, Keller, jt. 2001)

1.1.3 Elukeskkonna kuvandi teke

Elukeskkonna kuvandi kujunemist on teaduslikult võimalik seletada biheivioristliku ja humanistliku lähenemisviisiga. Jussi Jauhiainen kirjeldab, et biheivioristlik lähenemisviisi keskendub inimese käitumisele, mille abil on võimalik ennustada, millised protsessid toimuvad näiteks elukohavalikul, tarbimisel või linnade kuvandi üle arutamisel. Selle raames uuritakse meeldivaid ja mitte meeldivaid kohti linnades. (Jauhiainen 2005)

Biheivioristide kohaselt on inimeste otsused ja tegevus seotud lähiümbrusega. Olukorras, kus inimestel puudub täielik info, otsustavad nad subjektiivselt. Lisaks on inimeste eelistused erinevad ja neid tuleks uurida sotsiaalsühholoogilises kontekstis. (Ibid: 109)

Biheivioristide seisukohalt on olulised linnaosa visuaalsed objektid, mis mõjutavad emotsionaalselt inimesi ning on seega tähtsad meeldiva ja mittemeeldiva arusaamisel ning abiks linnapildi paremaks muutmisel. (Ibid: 110) Lisaks uurib biheiviorislik lähenemine, kuidas inimeste mentaalne kaart tekib ja mis mõjutab inimeste arusaamist sellest. (Ibid: 110)

Biheivioristlikule teooriale saab veel kõrvale tuua humanistliku lähenemisviisi. Humanistlikus lähenemises on inimest käsitletud kui üksikindiviidi, subjektiivset ja loovat inimest. Humanistliku lähenemise tulemusena hakati linnaruumi käsitlema inimese elu ja kogemuse kaudu. Teooria keskseks kujunesid koha, ruumi, ja keskkonna tähenduste tõlgendamine. Ruum sai üha enam sõltuvaks ühiskonnast ja kultuurist. (Ibid: 116)

Inimühiskonna olulisteks elementideks on kogemused, tähendused, teadlikkus, tegevus, loovus ja väärtused. Humanistide eesmärgiks on leida linnamaastikus olulisemad tähenduste kihid. Oluline on ka tõlgendada isikuid ja inimgruppe lähtuvalt nende kogemustest linnalises miljöös ja linnakeskkonnas. Humanistliku teooria kohaselt on uurimuses olulisel kohal subjektiivsus, individuaalsus, koha tähendus ja topofiilia. (Ibid: 117)

Humanistliku teooria olulisteks küsimusteks on koht ja selle määratlemine. Teooria kohaselt kujunes ruumist koht elamise kaudu ehk koht on füüsiline keskkond, kus toimuvad sotsiaalsed tegevused. Koht struktureerib igapäevast majanduselu ja sotsiaalset elu ning inimese territoriaalse elu piire. Koht on teadmiste ja kogemuste hankimiseks vajalik keskkond, kus inimestel on võimalus sotsialiseerumiseks ja sotsiaalseks uuenemiseks. Topofiiliaks nimetatakse kohaarmastust ja kiindumust, mida tajutakse teatud kohtade suhtes. Paindlikult määratletakse kohta toast linnaosani. Linnaosa tähtsus sõltub seega sellest, kuiõrd tugev on inimeste emotsionaalne seos kohaga. (Ibid: 117)

1.2 ÜLEVAADE HIINALINNAST

Järgnevalt antakse lugejale ülevaade Hiinalinna kujunemisprotsessist ning selle probleemidest. Samuti antakse ülevaade piirkonna demograafilisest statistikast ning uuringu “Tartu ja tartlased” uuritava teemaga seonduvatest tulemustest.

1.2.1 Kujunemisprotsess

Kuna linnaosa seotus oli Tartu linnaga aastakümneid väga väike ja linnal puudusid võõra võimu tõttu sisuliselt igasugused võimalused Hiinalinna planeerigu kujundamiseks, on seetõttu puudulik nii linnaosa planeering kui ka infrastruktuur. (Mällo 1995)

Linnaosa probleemid, välisilme ja elanikkond hakkasid kujunema sõjajärgsetel aastatel, kui Hiinalinna rajati “soome majakestest” koosnev linnak, mille eesmärgiks oli majutada Nõukogude armee sõjaväelaste ja lennuvälja ning garnisoni teenindav personal. (Mällo 1995).

Sõjaväelennuvälja laiendamine ja tema funktsioonide mitmekesistumise tõttu rajati Hiinalinna tunduvalt suurem elamurajoon, kui seda oli algselt plaanitud teha. 1970. aastast alates ehitati Hiinalinna kokku 17 viiekorruselist elamut, millest 16 on erinevad paneelmajad. Ainus telliskivimaja on valminud 1989. a. (Mällo 1995).

Kuna hooned on valdavalt rajatud sõjaväelaste endi poolt ja nende ehitamisel lähtuti enamjaolt materjali hinnast ja ehituskiirusest, siis on ka nende ehituskvaliteet suhteliselt madal. Hoonete hooldus oli aastaid põhimõtteliselt olematu. (vt lisa 1-6) (Mällo 1995) Hetkeseisul on alustatud piirkonnas vanade kortermajade renoveerimistöödega, kuid kuna elanike suhtumine ja võimalused on hooldustööde teostamiseks erinevad, on ka linnaosas asuvate korterelamute seisukorrad väga varieeruvad.

1.2.2 Reostuspiirkond

Nõukogude Liidu üheks pärandiks Eestile on sõjaväe objektidelt lekkinud laiaulatuslik naftareostus. 1992. aastal alustati tekitatud kahjude hindamisega, mille käigus selgitati välja, kui suured on Nõukogude Liidu pool tekitatud reostuskolded. Kokku oli tekitatud kahjusid 194 sõjaväeobjektidel ehk üle 80 000 ha maal. Hinnanguliselt on NSV Liidu sõjaväe poolt tekitatud kahjud Eesti looduskeskkonnale 56 miljardit krooni. (Raukas 1999)

Nõukogude armeel oli Eestis viis suuremat lennuvälja. Igat lennuväeosa teenindas lennuteeninduspataljon, kelle haldusalasse kuulusid mitmed raadiomajakad, jaamad, pommi- ja kütuselaod. Suuremate lennuväljadel olid ka raketibaasid, näiteks oli Raadil kaugpommitajate diviis ja transportlennuväe polk kahe lennuteeninduspataljoniga. (Raukas 1999)

Raadi lennuväli on naftaproduktidega põhjustanud Tartu piirkonnale väga laiaulatusliku põhjaveereostuse, mille pindala ulatus 12 hektarini. Reostust on tuvastatud uuringute käigus vastavalt: naftaproduktidega s.h sarminiiga 950 m³, esimese ja teise ohuklassi jäätmeid 40, kolmanda ohuklassijäätmeid 500 ühikut. (Raukas 1999)

Keskkonnaseisundit hakati Raadi piirkonnas hindama juba Nõukogude vägede kohal viibimise ajal 1992. aastal, kuid esimeste saneerimistöödega alustati alles 1994. aastal. Suure osa uuringutest ja projektidest on teinud Tartus asuv AS Kobras. (Raukas 1999)

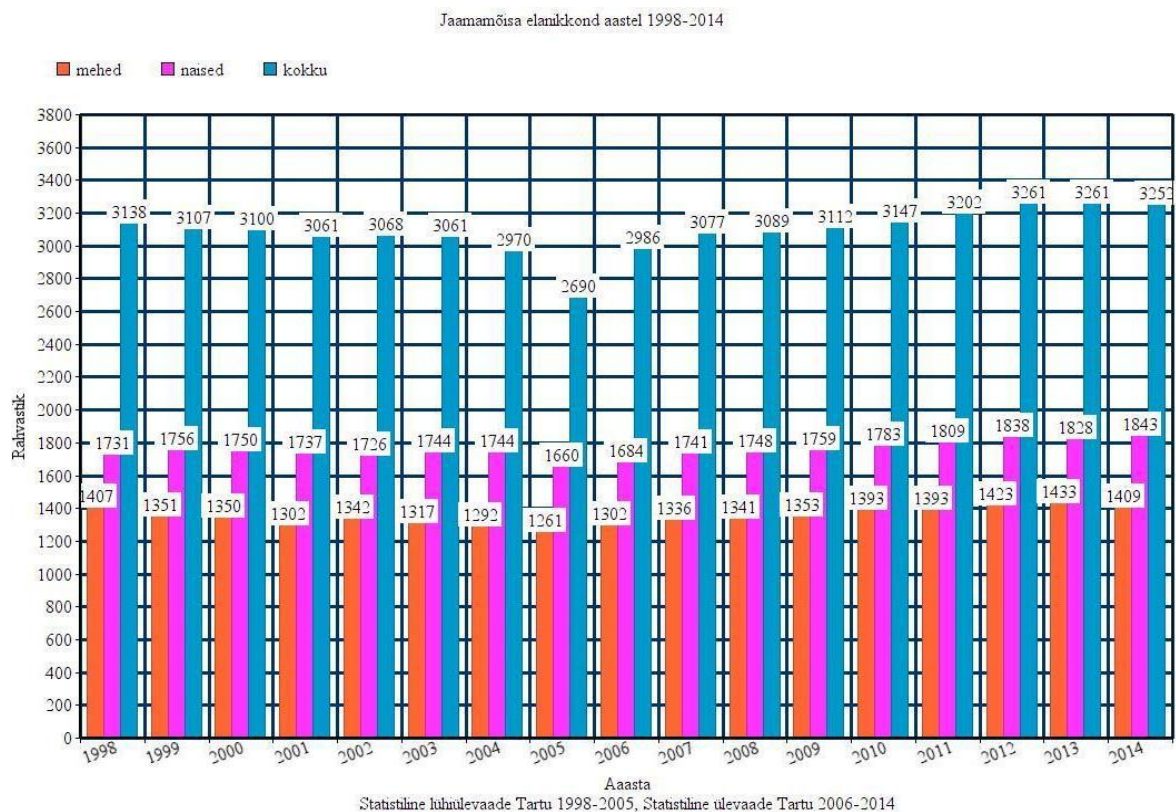
1993. aastal valmis AS Kobrasel ka Jaamamõisa oja separaatortiigi tööprojekt, mille tõttu ei ole linnaosa võimeline laienema linnapiiridest välja. 1995. aastal koostas AS Kobras Raadi lennuvälja saneerimisprogrammi ning AS Asbo rajas Jaamamõisa ojale separaatortiigi (Raukas 1999).

Reostus ei ole likvideeritud, vaid on ajutiselt kõrvaldatud, mis tähendab, et reostus on maetud maa alla ja selle üleskaevamine eeldaks reostuse täielikku likvideerimist, mille tegemine ei pruugi olla kõige otstarbekam. Reostuse aspekt on linnaosa taustas oluline teadmine, kuna separaatortiigid paiknevad linnaosa piiril ning seetõttu piirab see ka sealseid kinnisvaraarenduse võimalusi.

1.2.3 Demograafiline ülevaade

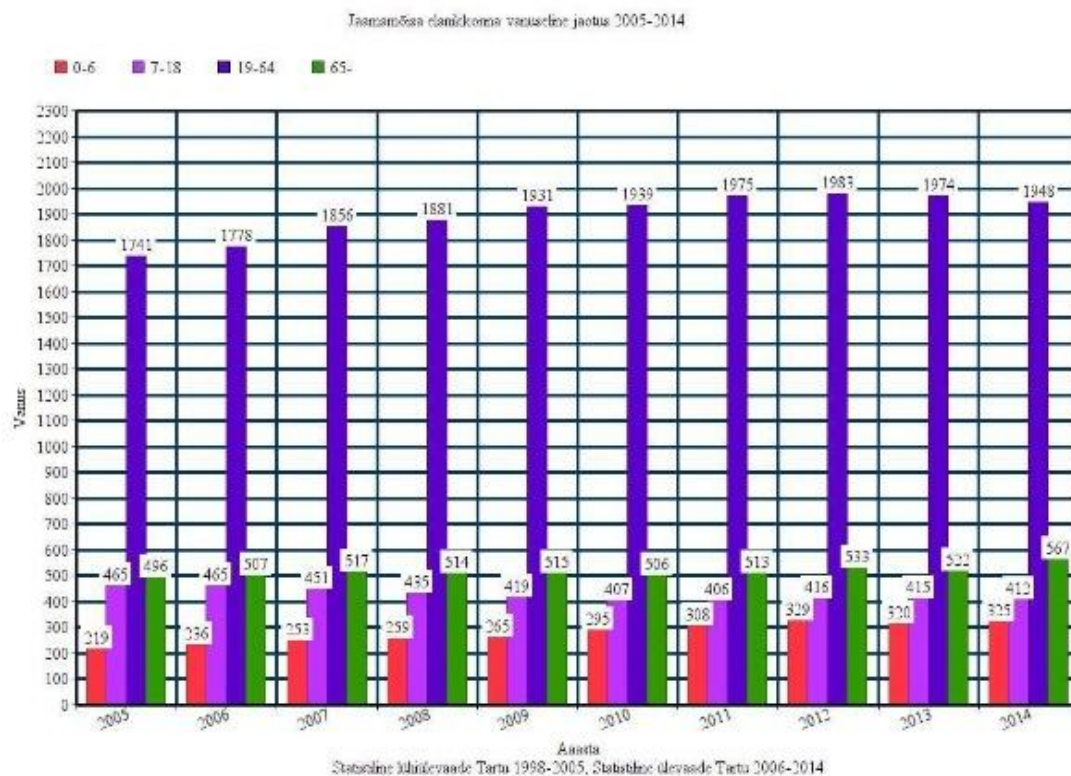
Kuna iseseisvaid andmeid Hiinalinna kohta pole võimalik saada. Viidi sotsiaalse keskkonna üldiseks hindamiseks käesoleva töö raames läbi Jaamamõisa linnaosa rahvastiku koosluse analüüs tervikuna. Jaamamõisa demograafiline analüüs on oluline, kuna antud linnaosa hõlmab endas ka uuritavat Hiinalinna piirkonda. Analüüsitavaks perioodiks on valitud aastad 1998–2014, kuna antud ajavahemiku kohta oli info kättesaadav ja periood muutuste märkamiseks piisavalt pikk. Rahvastiku vanuseline analüüs on koostatud aastast 2005 –2014, see võimaldab hinnata terve linnaosa vanuselist osakaalu ja selle muutumist ajas. Analüüs põhineb Tartu linnavalitsuse statistiliste andmetel aastatest 1998 kuni 2014 (Tartu linnavalitsus 1998-2014).

Statistiliste andmete põhjal on perioodil 1998–2014 (Tartu linnavalitsus 1998-2014) toimunud tuntav rahvastiku kõikumine (vt joonis 1). Rahvastiku osakaal langeb aastast 1998 kuni aastani 2006 suhteliselt stabiilselt. Selle võib olla põhjustanud suremus ja väljaränne linnaosast. Väljaränne on ka tingitud vanade barakkelaamute lammutamisest vastavalt Tartu linna 1996. aasta detailplaneeringule. Pärast 2006. aastat hakkab rahvastiku arv tõusma. Sellele muutusele saab vastuse vaadeldes uute korterite ehitust, nimelt valmis just 2006. aastal kõige enam kortereid, mõjutades oluliselt linnaosa demograafilisi näitajaid. Võib eeldada, et uute kortermajade ehituse mõjuta oleks linnaosa rahvastik jätkuvalt languses.

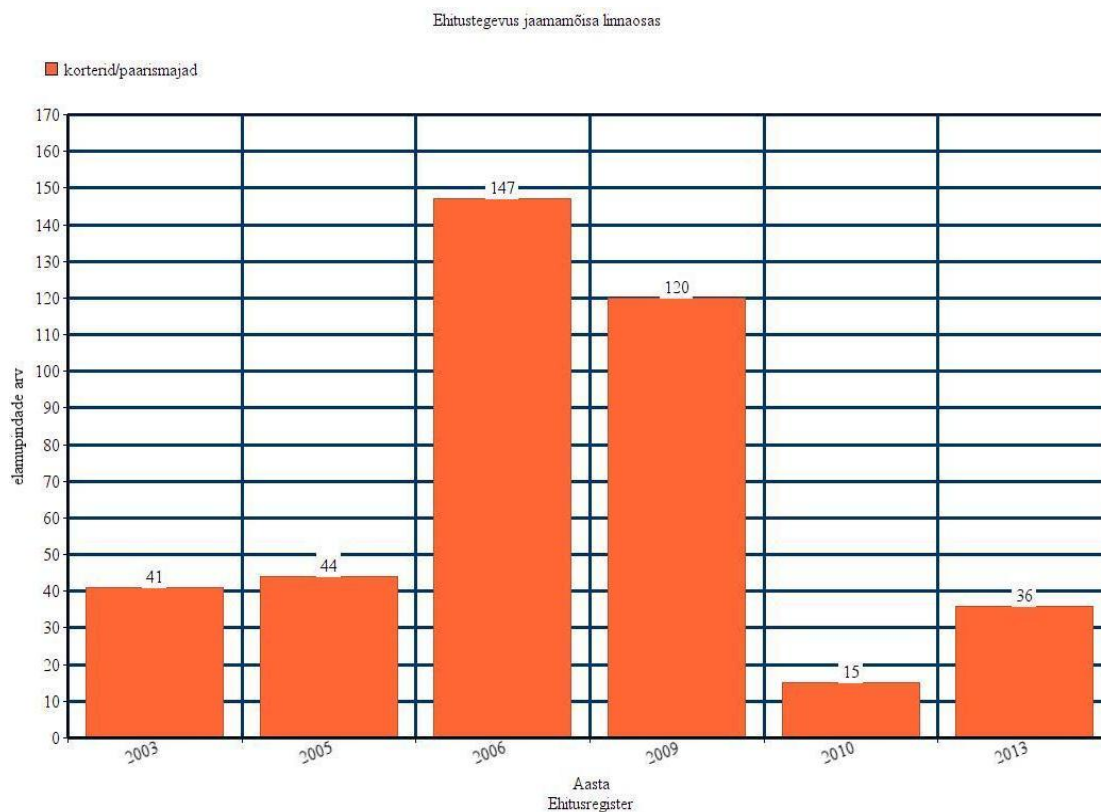
Joonis 1. Jaamamõisa elanikkond aastatel 1998-2014

Rahvastiku andmete põhjal on naiste osakaal stabiilselt olnud meeste omast suurem (vt joonis 2). Kuna antud tendents esineb terves Tartu linnas ja kogu Eestis, siis ei ole see statistiliselt väga oluline. Antud statistikas ei kajastu rahvastiku jagunemist elumajade lõikes, mistõttu on keeruline eristada Hiinalinna piirkonda ülejäänud Jaamamõisa linnaosast. Sellegipoolest võib olemasolevate andmete põhjal järeldada, et rahvastiku muutused on otseses seoses uute elumajade tekkega. Kuna Jaamamõisa linnaosa oli rahvastiku arvu suhtes langustrendis ning samaaegselt uute majade tekkimisega hakkas linnaosa elanike arv tõusma. Siinkohal võib järeldada et tõusu on põhjustanud mitte linnaosas sees toimunud protsess, vaid uute majade ehitamine ja elamispinna juurde tekkimisest tingitud sisseränne.

Joonis 2. Jaamamõisa elanikkonna vanuseline jaotus 2005 - 2014

Rahvastiku vanuselises lõikes võib enim muutusi näha 19–65 aastaste seas, antud vanusegrupi osakaal on kasvanud 2005. aastaga võrreldes 207 inimese võrra (vt joonis 2). Oluline on sealjuures märkida, et kasv ei ole tingitud 18. aastaste grupi (6–18) välja langemise tõttu. Ka väikelaste osakaal rahvastiku näitajate põhjal on tõusnud, kuid on oluline märkida, et ka vanurite ehk 65 ja vanemate inimeste osakaal on rahvastiku näitaja põhjal stabiilselt tõusnud, mille põhjal võib järeldada, et linnaosas valitseb teatav stabiilsus noorte ja vanade suhtes. 7–18 aastaste ehk kooliealiste noorte osakaal on järjest kahanenud.

Joonis 3. Ehitustegevus Jaamamõisa linnaosas 2003 - 2013

Piirkonna rahvastikuarvus on peamiselt muutusi põhjustanud linnaosasse rajatavad elumajad (vt lisa 6). Sellepärast on oluline välja tuua ka piirkonnas toimunud juurdeehituste statistilised andmed (vt joonis 3). Andmed pärinevad ehitusregistri andmebaasist. 2003. aastal müüdud elamispinnad endaga rahvastiku tõusu kaasa ei toonud, mis võib olla tingitud Eesti üldisest majanduskasvust. Siit võib järeldada, et linnaosa vaesem elanikkond suure majanduskasvu perioodil vahetas oma elujärje paranedes elukohta.

2005. aastal ehitatud elamupinnad rahvastikuandmetel suurt muutust kaasa ei toonud. Seega võib järeldada, et mõju elamupiirkonnale ja rahvastiku näitajatele avaldus järgnevate aastate statistikas. 2006. aastal oli linnaosas rahvastiku tõus väga suur, seda siis 296 inimese võrra, järgnevate aastate kasvu soodustas ka 2006. aastal 147 elamispinna valmimine, mida oli ühtlasi uuritavatel aastatel kõige enam. Elamupindade valmimisperioodil 2009 –2013 on rahvastiku kasv olnud linnaosas stabiilne.

Kokkuvõtteks saab öelda, et kuigi statistika ei kajasta otseselt rahvastiku jagunemist majade, linnaosapiirkondade või korterite lõikes, võib väita, et linnaosa rahvastik on kasvanud uute elamute juurde ehitamise tagajärjel. Kuna uuritava perioodi algusaastal oli rahvaarv 3138 inimest ja 2014. aasta seisuga on see 3252, siis saab statistilistele andmetele tuginedes kinnitada, et inimesi on vanadest majadest ära kolinud vähem, kui piirkonda on uusi elanikke elama asunud. Ühtlasi kajastab kasvav rahvastiku arv ilmekalt linnaosa arengu potentsiaali.

1.2.4 Uuring „Tartu ja tartlased“

Uuritava piirkonna sotsiaalse keskkonna paremaks mõistmiseks tuuakse bakalaureusetöös välja Tartu linnavalitsuse tellitud uuringute “Tartu ja tartlased” varasemad tulemused Jaamamõisa linnaosa kohta. Võrreldavaks aruandeks on valitud just “Tartu ja tartlased 2013” uuringu kokkuvõte, kuna selles on esitatud ka võrdlus samalaatsete uuringute “Tartu ja tartlased 2003” ning “Tartu ja tartlased 2008” andmetega. Võrdlus on oluline selleks, et oleks võimalik analüüsida, kas inimeste hinnangud on piirkonna suhtes sarnased või on Hiinalinna kuvand aja jooksul muutunud. Lisaks saab teada, kas positiivsed ja negatiivsed elemendid erinevate uuringute lõikes kattuvad või saab täheldada uurimustes ka sellekohaseid erinevusi.

“Tartu ja tartlased 2013” uuringu tulemused näitavad, et elukvaliteet on Jaamamõisas eelnevate “Tartu ja tartlased 2003” ja “Tartu ja tartlased 2008” uuringu tulemustega võrreldes jätkuvalt halb. Kui teised elukvaliteedi poolt viimaste seas olnud linnaosades on aastatega näitajaid parandanud, näiteks Supilinn ja Variku, siis Jaamamõisa linnaosas ei ole seda teha suudetud. Tartus paistavad halva elukvaliteedi näitajatega silma veel Ropka-Tööstuse linnaosa ja Ränilinn. (Tartu 2013)

Jaamamõisa linnaosas pidasid respondendid suuremateks probleemideks haljasalade ja parkide olukorda ja nende vähesust, tänavate hooldust talvel, tänavavalgustust, liiklemisvõimalusi erivajadustega inimestele, liikluse olukorda jalakäija seisukohast, vabaaja veetmise ja sportimise võimalusi ning nende piisavust, samuti sõidu- ning kõnniteede olukorda. (Tartu 2013) Antud probleeme sisaldavad valdkonnad kuuluvad üldjoontes linnavalitsuse haldusalasse, mis annab aimu linna prioriteetidest linnaosade elukvaliteedi parandamisel. Kuna hetkel valitsev olukord ja

probleemid on linnaosas eksisteerinud antud uuringu ning “Tartu ja tartlased 2003” ja “Tartu ja tartlased 2008” vastajate tulemuste võrdlusel juba 10 aastat, siis saab järeldada, et Jaamamõisa linnaosa elukvaliteedi parandamine ei ole ilmselt olnud linna prioriteediks ning see on jäetud pigem kinnisvaraarendajate teha.

Jaamamõisa linnaosas on ka 2013. aasta tulemuste põhjal kõige suuremaks murekohaks just sotsiaalsed probleemid. Linnaosas oli probleeme on eelkõige purjus inimeste, narkomaanide, kodutute ja ühiselu reegleid eiravate naabritega. Asjakohane on välja tuua, et ka ühiskondliku korra kaitset hinnati Jaamamõisa piirkonnas keskmiselt halvemaks võrreldes teiste linnaosadega. (Tartu 2013)

Väheseks hindasid Jaamamõisa elanikud ka informeeritust täiskasvanute koolitusvõimalustest. Lisaks hindasid Jaamamõisa elanikud väheseks laste ja noorte vaba aja sisustamise võimalusi väljaspool kooli ja kodu, pidades võimalusi Tartu linna elanike seas kõige halvemaks (Tartu 2013). Antud hinnangud on töö uurimise taustaks vajalikud välja tuua, kuna analoogsele küsimusele info leviku ja vabaaja võimaluste kohta vastasid ka Hiinalinna piirkonna elanikud.

Kokkuvõttes saab järeldada, et Jaamamõisa elanikud hindasid elukvaliteeti ja linnaosas pakutavaid teenuseid negatiivselt ning sealne elanikkond oli piirkonnaga vähem rahul kui teised. “Tartu ja tartlased 2013” uuringu tulemuste põhjal iseloomustavad Tartu linna üldiselt suhteliselt suured erinevused nn prestiižsete linnaosade ja vähem prestiižsete linnaosade vahel. Prestiižsete linnaosade alla liigituvad näiteks Kesklinn ja Tähtvere ning vähem prestiižikate linnaosade seas on lisaks teistel ka antud töö uuritava piirkonna linnaosa ehk Jaamamõisa linnaosa. Järeldus on saadud eelkõige analüüsides uuringu tulemusi elukeskkonna ja sotsiaalsete probleemide valdkonnas. Antud uuringust lähtudes peaks linnaosa arengu seisukohalt Tartu linn rohkem tegelema uuritava piirkonna sotsiaalse keskkonna paremaks muutmisel ja panustama rohkem piirkonna arengusse.

2. UURINGUMETOODIKA TUTVUSTUS

Peatükk annab ülevaate käesolevas bakalaureusetöös kasutatavatest uurimisküsimustest, uurimismeetodisest ja valimi kujunemisest.

2.1 UURIMISKÜSIMUSED

Käesoleva bakalaureusetöö eesmärk on anda ülevaade Hiinalinna piirkonna sotsiaalse keskkonna kuvandist noorte seas, uurides nii seal elavaid kui ka teistes Tartu linnaosades elavaid noori vanuses 21–27. Eesmärkidest lähtuvalt on püstitatud järgmised uurimisküsimused:

- Milline on noorte seas välja kujunenud kuvand Hiinalinnast kui sotsiaalsest keskkonnast ning kas selles on aja jooksul toimunud muutusi?
- Kuidas hindavad noored Hiinalinna võrreldes teiste Tartu linnaosadega ning milline on nende valmisolek uuritavasse piirkonda elama asumiseks?

2.2 KUVANDI UURIMISE MEETODID

Käesoleva bakalaureusetöö uurimismeetod on põhiosas kvalitatiivne. Töö teoreetiline raamistik ja tagapõhi tugineb teksti- ja andmeanalüüsil. Töö empiiriline osa põhineb läbiviidud intervjuudel ja küsimustikest saadud vastuste analüüsil.

Läbi viidud intervjuud on poolstruktureeritud intervjuud (Berg 2009), intervjuud viidi läbi iga intervjuueeritavaga individuaalselt. Kasutatud metoodika on sobiv lahendus eelkõige seetõttu, et intervjuueeritavad olid intervjuueerimisel eksperdi rollis omades uuritavast keskkonnast, selle olustikust, olemusest ning probleemidest, seal elamisest tuleneva isikliku kontakti ja kogemuse tõttu, kõige laiapõhjalisemat teavet piirkonna kohta.

Poolstruktureeritud intervjuu võimaldab vastavalt intervjuueeritavale ja vajadusele küsimuste järjekorda muuta ning samuti küsida lisaküsimusi (Mikecz 2012). Individuaalsete intervjuude läbiviimise kasuks otsustas töö autor seetõttu, et see annab võimaluse igale intervjuueeritavale personaalselt läheneda ning võimaluse hinnata ning analüüsida Hiinalinna elanikkonna kogemusi ja arvamust oma elukeskkonnast.

Teise uurimismeetodina on käesolevas bakalaureusetöös püstitatud eesmärkide saavutamiseks kasutatud küsitlust. Küsitluse abil on võimalik teada saada küsitletute suhtumist ja arvamust uuritava teema suhtes. Küsitluse läbi viimiseks kasutas töö autor *online* meetodit *Google Forms* keskkonna abil. Küsitlus koosnes kahest osast: üldandmetest ja sisuküsimustest, küsimustikule vastamine oli anonüümne ning selle vorm oli poolstruktureeritud. Küsitlus viidi läbi 2016. aasta maikuus. Valim põhines suvalisel valimil, küsimustiku ankeedi vormi jagati avalikult, kasutades sotsiaalmeedia kanalit *Facebook* ning selle tulemusena vastas küsimustikule 92 inimest. Küsimustikule vastanud olid arvamuse avaldaja rollis. Küsimustikule vastanute vastused analüüsiti ja kodeeriti ning kasutati töös intervjuueeritute vastustega võrdlemiseks ning uurimiseesmärkide saavutamiseks.

Uurimisinstrumentide kasutamisest saadud tulemuste põhjal koostati käesoleva töö analüüs ja viidi läbi võrdlusi.

2.3 VALIMI KUJUNEMINE

Intervjuueeritavate valim moodustati eesmärgistatud valimi (Palys 2008) põhjal. Intervjuueeritavad pidid vastama järgmistele tunnustele: olema noor, mis antud töö raames on defineeritud vanuses 21–27 eluaastat; elama intervjuuerimise hetkel või sellele hetkele eelnenu lähimineviku perioodil (mis antud töö raames on defineeritud kuus kuud) Jaamamõisa linnaosas asuvas Hiinalinna piirkonnas; olema asumis lähitulevikus või lähiminevikus asunud iseseisvalt elama, mis antud töö raames on defineeritud kui elama asumine vanematest sõltumata.

Töös määratletud vanusevahemik on valitud 21–27 eluaastat, antud vanusevahemik on valitud eeldusel, et noored hakkavad oma iseseisvat elukohta otsima. Antud vanusevahemiku uurimine annab võimaluse ka analüüsida, kas noored kaaluvad ühe elukohana Hiinalinna piirkonda. Intervjuud viidi läbi 2016. aasta maikuu teisel nädalal, ühele intervjuule kulus aega keskmiselt 15 minutit. Intervjuud salvestati audiosalvestusena, kasutades selleks sülearvuti salvestusprogrammi. Pärast intervjuude läbi viimist salvestatud materjal transkribeeriti ning analüüsiti.

3. TULEMUSED

Käesolev peatükk hõlmab läbi viidud intervjuude ja küsitluse analüüsi ning sellel põhinevaid tulemusi. Peatüki esimeses alapeatükis tuuakse välja intervjuude tulemused ning teises alapeatükis küsitluse läbi viimisel saadud tulemused. Tulemused tuuakse välja viies teemajaotuses: üldandmed, füüsiline keskkond, sotsiaalsed suhted, miljöo, kuvand. Kolmandas alapeatükis toob autor välja intervjuude ja küsitluse tulemuste võrdluse, samuti võrreldakse saadud tulemusi “Tartu ja tartlased” 2006, 2008 ja 2013 valitud tulemustega.

3.1 INTERVJUUD

Käesolevas bakalaureusetöös viis autor läbi intervjuud eesmärgistatud valimi hulgas. Intervjuud viidi läbi struktureeritud individuaalintervjuudena käesoleva töö autori poolt 2016. aasta maikuus. Intervjuu koosnes kahest osast: üldandmetest ja sisulistest küsimustest (vt Lisa 7).

3.1.1 Üldandmed

Viie intervjuueeritava vanusevahemik oli 23–26 eluaastat. Vastanutest neli olid mehed ja üks naine. Intervjuueeritavate ühiseks jooneks vastuste analüüsimisel ilmnnes, et kõigi perekonnaseis on vaba, mis iseseisva elu peale asumisel omab mõjuteguri rolli, kuna valikute langetamisel lähtutakse sellisel juhul eelkõige isiklikest huvidest. Kahe intervjuueeritava haridusastmeks oli kesk-eriharidus, ühel keskharidus, ühel kõrgharidus ning üks intervjuueeritavatest ei soovinud oma haridusastet välja tuua.

Viiest intervjuueeritavast üks inimene on uuritavas piirkonnas elanud 20 aastat, üks inimene kaks aastat, üks inimene 10 aastat ning kaks inimest on sealt lähiminevikus ära kolinud, neist üks on piirkonnas elanud 10 ja teine 20 aastat.

3.1.2 Füüsiline keskkond

Füüsilise keskkonna all mõeldakse käesolevas töös Hiinalinna elukeskkonnas inimest ümbritsevat, näiteks majad, tänavad, pargid ja muu selline. Järgnev analüüs toob välja füüsilise keskkonna alla liigituvad positiivsed ja negatiivsed aspektid, mis intervjueeritavate vastustest välja tulid.

Positiivsete külgedena toodi välja looduse ja roheluse rohkus, piirkonna rahulikkus ning see, et piirkonnas on lähedal asuvad kauplused, lasteaiad ja koolid. Samuti toodi positiivse küljena välja uute korterelamute ehitus.

“Ümberringi on palju loodust ja väga palju on ruumi ka parkimiseks,” (Mees, 25. a)

“Siin on rahulik, vaikne, palju loodust... pood ja bussipeatus on ka kohe lähedal,” (Mees, 23. a)

“Positiivne on see, et näha on, et Jaamamõisa areneb, palju uusi maju on ehitatud,” (Naine, 24. a)

Füüsilise keskkonna negatiivsete külgedena toodi välja piirkonnas asuvate korterelamute vana ja väsinud väljanägemine ning samuti seal puuduvad võimalused, näiteks mänguväljakud, mis ühe intervjueeritava poolt esitati lapsepõlve näitel. Piirkonna vaatlusel põhineva analüüsi alusel, mis on kirjeldatud esimeses peatükis, saab väita, et olukord ei ole ka praegu paranenud.

“Negatiivse küljena tooksin selle, et majad on ikka väga halvas olukorras,” (Naine, 24. a)

“Majad on väsinud olemisega... see on negatiivne,” (Mees, 25. a)

“Noh, lapsena sai puudust tuntud mänguväljakute vähesusest,” (Mees, 26. a)

3.1.3 Sotsiaalsed suhted

Sotsiaalsete suhete all mõeldakse käesolevas bakalaureusetöös Hiinalinnas kui sotsiaalses keskkonnas elavate inimeste omavahelist suhtlust, suhtlust kogukonnaga ja kogukondade vahelist suhtlust selle erinevatel tasanditel: pidev läbikäimine, harv kokkupuude, suhtlus puudub. Sotsiaalseid suhteid analüüsitakse inimeste isikliku tunnetuste põhjal kaaskodanike suhtes.

Intervjueeritavate vastuseid analüüsides ilmnes, et puudub positiivne aspekt sotsiaalsest suhtlusest. Põhjus seisneb selles, et intervjueeritavate kokkupuude kogukonnaliikmetega on väga harv või üldse täiesti puudulik. Analüüsi käigus ilmnes, et sellise negatiivse põhjuse tulemuseks on soov mitte suhelda, suhtlusvajaduse puudumine, harv kokkupuude. Samuti toodi välja ka asjaolud, et suhtlus on puudulik, kuna piirkonnas elab palju vanemaid ning muukeelseid inimesi, mis teeb suhtlusvõimaluse pigem mitte esinevaks.

“Ei suhtle. Ei näe põhjust võõraste inimestega niisama suhtlemiseks... ja otseselt ei puutu ju kokku ka.” (Mees, 23. a)

“Kokkupuude naabrite ja teiste siinsete inimestega on ikka väga harv, väga palju küll ei suhtle.” (Mees, 26. a)

“Väga ei puutu kokku. Üldiselt elavad Hiinalinnas vanemad inimesed ja sellest vast on ka tingitud nendega mitesuhtlemine. Ja muidugi on ka palju venelasi, kellega nagunii ei oskakski suhelda.” (Naine, 24. a)

Turvalisuse aspekti analüüsimiseks paluti intervjueeritaval vastata, kas nad peavad uuritavat piirkonda turvaliseks keskkonnaks. Viiest üks vastanu vastas küsimusele eitavalt, tuues välja õhtustel tundidel tänavatel alkoholi tarvitavad inimesed. Viiest neli pidasid aga elukeskkonda turvaliseks, neist kolm ei pidanud vajalikuks peale isiklikule kogemusele tuginedes vastust rohkem põhjendada, neist üks aga tõi põhjusena järgmise:

“Jah, varasemalt oli siin probleeme muukeelse elanikkonnaga, kuid viimaste aastate jooksul pole ma ise küll vähemalt ühegi probleemiga kokku puutunud.” (Mees, 23. a)

3.1.4 Miljö

Miljö all mõeldakse käesolevas bakalaureusetöös Hiinalinna kui sotsiaalse keskkonna kultuurilist aspektist arvestavat keskkonda ja tausta. Antud uurimuses on miljö olemuse puhul rõhuasetus kollektiivsel, subjektiivsel ja mängulisel linnaruumi kogemisel.

Intervjueeritavate vastustest ilmnas, et miljö positiivse küljena tuuakse välja rahulikkust ja toimepandud uuendusi, näiteks on ehitatud uus lasteaed. Uus lasteaed liigitub miljö alla, kuna tegemist on haridusasutusega. Samuti tuuakse välja, et on palju sportimisvõimalusi ning piirkonnas elab palju noori. Viimane välja toodud aspekt on selles suhtes huvitav, et sotsiaalsete suhete teemablokis toodi välja, et piirkonnas elavad pigem vanemad inimesed, samas miljö teemaplokis väideti vastupidist. Selline tulemuste varieeruvus respondentide seas võib ilmneda elukoha (tänav) erinevusest.

“Positiivne on, et viimasel ajal on hakatud palju arendust tegema - uued lasteaedad, elumajad ja nii edasi,” (Mees, 26. a)

“Positiivsena tooksin välja selle, et siin on palju rohelust ja noori, samuti on ka palju sportimisvõimalusi,” (Mees, 24. a)

Miljö negatiivse küljena toodi välja muukeelse elanikkonna paljususe ja probleemse käitumise esinemine.

“Negatiivne on see, et siin on palju muukeelset elanikkonda,” (Mees, 26. a)

“Noh, negatiivne on see, et siin on palju venelasi” ja lisaks “Suvega rohkem alkohoolikuid välja ilmunud.”” (Mees, 24. a)

3.1.5 Kuvand

Kuvandi all mõeldakse käesolevas töös seda, milline on intervjueeritavate üldine kuvand Hiinalinnast kui sotsiaalsest keskkonnast. Töö käigus püüti välja selgitada, kas Hiinalinna kuvandis on aja jooksul toimunud muutusi. Välja tuuakse positiivsed ja negatiivsed küljed ning põhjus, millest selline kuvand tekkinud on. Samuti analüüsitakse kuvandi võtmes asjaolu, kuidas respondendid on meelestatud valima uuritavat piirkonda oma elukeskkonnaks.

Tehtud intervjuude põhjal saab järelda, et Hiinalinna piirkonnas lähiminevikus elanud ja seal hetkel elavate noorte seas on uuritava piirkonna sotsiaalse keskkonna kuvand pigem positiivne. Piirkonda peetakse turvaliseks ning positiivsete külgedena tuuakse välja ka seda, et seal on palju rohelust ning ehitatud on uusi ja kaasaegsemaid kortermaju. Küll aga tuuakse Hiinalinna kirjeldamisel negatiivsete külgedena välja räämas ning hoolitsemata ümbruse, lagunened ning väsinud ilmega kortermajad, alkoholi tarvitavad ebaturvaliselt mõjuvad inimesed tänaval ning muukeelse elanikkonna. Üldistatud arvamus on, et seal hetkel elavad või lähiminevikus elanud noored pigem ei valiks seda keskkonda edaspidi, iseseisvale elule asudes, oma elukeskkonnaks.

3.2 KÜSITLUS

Uurimiseesmärkide täitmiseks viis töö autor läbi küsitluse, mis aitab välja selgitada noorte arvamust Hiinalinna kui sotsiaalse keskkonna kuvandist ning nende valmisolekut piirkonnas elamiseks. Nendele uurimisküsimustele vastuse otsimisel leidis töö autor, et kõige parem on kasutada andmeid, mida saadi formaliseeritud küsimustikust (vt lisa 8). Vastanute käest küsiti kõigepealt isiku kohta käivaid üldandmeid, et teada saada vastanute tausta. Kuna küsitlus oli anonüümne, ei küsitud konkreetseid isikuandmeid, mille põhjal oleks võimalik vastajat identifitseerida. Üldküsimustele järgnesid sisulised küsimused, mille põhjal on autor koostanud sisuanalüüsi selgitamiseks välja inimeste arvamust Hiinalinnast kui sotsiaalsest keskkonnast. Järgnev analüüs põhineb viiel teemal: üldandmed, füüsiline keskkond, sotsiaalne keskkond, miljöo

ning kuvand. Analüüsis tuuakse välja positiivsed ja negatiivsed küljed uuritavatest alateemadest ja luuakse läbi respondentide vastuste mentaalne kuvandi pilt Hiinalinnast.

Küsitlus viidi läbi 2016. aasta maikuus Interneti küsitlusena keskkonnas *Google Forms*. Küsimustikku jagati avalikult, kasutades sotsiaalmeedia kanalit *Facebook* ning selle tulemusena vastas küsimustikule 96 inimest, kellest valimisse mahtus 92 vastanut.

3.2.1 Üldandmed

Vastanute seas oli 50 meest ja 42 naist. Vastanute vanusevahemik jäi 21–27 eluaasta piiridesse, mis oligi vastavalt valimi valikule piiritletud. Küsitlustele vastanutest kümme olid 27. aastased, kaheksa 26. aastased, üheksa 25. aastased, 35 24. aastased, 17 23. aastased, 6 22. aastased ning seitse 21. aastased.

Respondentide haridustase oli järgmine: põhiharidus oli neljal vastajal, keskkaridus 45 vastajal, kõrgharidus 32 vastajal ning haridusena määratles “muu” 11 vastajat ning lisakommentaarina täpsustati, et omandatud on keskeriharidus.

Respondendid jagunevad linnaosade lõikes järgmiselt: Annelinnas elab 17 vastajat, Raadi-Kruusamäe linnaosas 14, Ülejõel 15, Supilinnas viis, Tähtveres viiv, Kesklinnas 11, Vaksali linnaosas kaks, Karlovas viis, Veerikul viis, Varikul üks, Ropkas kaks, Jaamamõisas neli ja Tammelinna kuus vastanut.

Vastavalt tulemustele on enamus respondentidest Tartus elanud 15 või enam aastat 55 vastanut, 20 vastajat on elanud 6–15 aastat, 11 3–5 aastat ja 1–2 aastat on vastajatest Tartus elanud kuus inimest.

Peaaegu kõik vastajad ehk 92 noort inimest teadsid antud piirkonda Hiinalinna piirkonnana ja üks vastaja ei tundud elamupiirkonda sellise nimetuse järgi.

3.2.2 Füüsiline keskkond

Järgnevalt analüüsitakse küsitletute vastustest välja tulnud füüsilise keskkonna alla liigituvaid positiivseid ja negatiivseid külgi..

Positiivsete külgedena toodi küsitletute seas välja üsna vähe aspekte. Peamiselt toodi välja see, et Hiinalinn asub kesklinnale üsna lähedal, rahulikus piirkonnas või selle vahetus läheduses, on olemas kauplused, lasteaed ja koolid.

“Kesklinnale suhteliselt lähedal,” (Naine, 27. a)

“Esimene pool on väga kaunis,” (Mees, 26. a)

“...lasteaed, kool, suurem toidupood (Selver), kaubanduskeskus (Eeden) üsna lähedal, isegi kesklinn,” (Naine, 24. a)

“Pigem selline keskmine, 3+ hindegas. Nii palju, kui ma mäletan, siis ei ole tegemist väga halva piirkonnaga, aga samas on see ka üsna kaugel sellest, et olla turvaline keskkond. Hetkeseisuga pole muidugi ma kursis, kuna pole sinna kaua sattunud ning ei ole uudiseid seal toimuvast kuulnud ega nendesse süvenenud. Hiinalinna piirkond on varustatud toidu- ning autovaruosade poega, tanklaga, lasteaiaga jms- seega tundub, et enamik hüvesid, mis on eluks vajalikud, on seal käepärast.” (Mees, 25. a)

Negatiivsetest joontest toodi “Hiinalinna” füüsilise keskkonna kohta välja, et seal on vähe mänguväljakuid, seda toodi välja 5 korral, lagunevaid garaaže toodi välja 12 korral. Kõige enam tuli ühise joonena küsitletute vastustest esile, et suureks füüsilise keskkonna puuduseks on vanad lagunevad kortermajad, see ühine joon esines 17 korral. See on tõenäoliselt tingitud sellest, et piirkonda on presenteeritud meedias ja avalikkuses üldiselt just nende objektide läbi. Veel töid küsitlenud välja negatiivse aspektina tänavate halva seisukorra.

“Vanad veneaegsed majad, muukeelne elanikkond, olen kuulnud, et seal väga turvaline pole” (Mees, 26. a)

“Magala-tüüpi rajoon, kus on madala kvaliteediga korrusehitised ja palju garaažibokse.”(Mees, 25. a)

“Vana, vene aegsed majad. Nõ hall linnaosa, ei tärka millegagi silma.”(Naine 24. a)

“Veidi räämas magala-tüüpi rajoon. Pole seal väga palju käinud, olen kuulnud, et keskmisest ohtlikum koht liikumiseks.”(Mees, 27. a)

“Linnaosas elab palju venelasi ja tänavad on räämas “(Naine, 23. a)

3.2.3 Sotsiaalsed suhted

Järgnevalt analüüsitakse Hiinalinna kui sotsiaalse keskkonna kogukonna sisest ja kogukondade vahelist suhtlust selle erinevatel tasanditel: pidev läbikäimine, harv kokkupuude, suhtlus puudub. Sotsiaalsete suhete all kuulub ka inimeste isiklik tunnetus turvalisest ja ebaturvalisest keskkonnast kaaskodanike suhtes.

Töös tõusid esile arvamused, et koht on eraklik ja eraldatud. Olenevalt inimesest on eraklikkust mõeldud kas positiivse või negatiivsena. Negatiivne eraklikkus tähendab antud kontekstis Tartust ja teistest linnaosadest eraldatust ehk sideme puudumist.

“Kauge ja eraklik.” (Naine, 23. a)

“Tegemist on piirkonnaga (koos Annelinnaga), kus on säilinud veel NSV Liidu hõngu – seda peamiselt suurte paneelmajade ning seal elavate venemeelsete inimeste ning nende elustiili tõttu. Igal pool sihvakaoored ning adidase dresse müüvad Dimad. Seega etniline koosseis seal on kindlasti kirju ning erinev mõne teise piirkonnaga.”(Mees, 26.a)

Uuringus selgub, et inimesed peavad sealseks etniliseks elanikkonnaks peamiselt venelasi ja kirjeldavad neid märksõnadega “dimad”, “venemeelsed”, ”venkud“ jne. Ka linnaosa kuritegelikkuse kõrge taseme põhjusena loovad vastanud enim seoseid just vene rahvusest elanikkonnaga.

3.2.4 Miljö

Järgnevalt analüüsitakse Hiinalinna kui sotsiaalse keskkonna kultuurilist aspektist arvestavat keskkonda ja tausta.

Tundub, et noortele meeldib Hiinalinna miljö juures enim rahulikkus, eraldatus ja rohelisus. Eelnimetatud sõnad olid Hiinalinna positiivsel iseloomustamisel ka enim kasutatud.

“Vaikne ja roheline linnaäär, kesklinnale suhteliselt lähedal.” (Naine, 24. a)

“Rahulik ning arenev paik.” (Mees, 25. a)

Küsimustikust selgus, et negatiivset miljö iseloomustavaid omadusi oli rohkem kui positiivseid ja need põhinesid suures osas müütidel, tunnetusel ja kogemustel. Peamiselt toodi välja, et piirkond on ohtlik ja räämas. Lisaks iseloomustati miljö kahtlaseks, halliks, kaugeks ja kummaliseks.

“Ohtlik ja ebaturvaline. Samas on see ilmselt pigem kuulujutt. Kuna aga ise sinna sattunud pole, ei oska neid väiteid ka ümber lükata.” (Naine, 23.a)

“Juttude järgi ohtlik koht, kuid ise ei näe seal midagi ohtlikku, linnaosa nagu linnaosa ikka. Omad plussid, omad miinused.” (Mees, 26. a)

“Vana, räämas, pilpaküla, ohtlik.” (Mees, 24. a)

“Ohtlik ja ebaturvaline. Samas on see ilmselt pigem kuulujutt. Kuna aga ise sinna sattunud pole, ei oska neid väiteid ka ümber lükata.” (Mees, 25. a)

“Olen kuulnud, et seal pole õhtusel perioodil kuigi turvaline olla.” (Naine, 25. a)

“Kummaline piirkond” (Naine, 23. a)

Vastajad toovad ka välja, et linnaosal puudub oluline funktsioon ehk puuduvad elemendid, mis meelitaks inimesi sinna teistest linnaosadest, kui mitte elama, siis kasvõi vaba aega veetma.

“Hall ja räämas. Vajaks hädasti uuendust ja funktsionaalsust juurde. Tundub justkui eraldunud piirkond ülejäänud linnapildist.” (Naine, 24.a)

“Inimesed, kellel pole suurt vara, leiavad siin ikka mingi odava elamise, tegu pole just sellise linnaosaga, kus elab jõukam Tartu rahvas. Pea iga kvartali tagant võib leida tühja või puruks visatud alkoholipudeli. Palju on ENSV ajast alles räämas ja lagunevaid maju ning garaaže, endised rohelised "džunglialad" on täisehitatud. Loodust on vähe. Kuid juurde on tulnud nii lasteaed kui ka mänguväljakud, kus oleks tegevusi, kuid sellist otsest tõmbenumbrit peale Selveri polegi. Nii, et elukeskkonda mõjutab Hiinalinn pigem negatiivselt kui positiivselt.” (Naine, 25. a)

3.2.5 Kuvand

Kuvandi all mõeldakse käesolevas töös seda, milline on küsitletutes välja kujunenud üldine hinnang ja arvamus Hiinalinnast kui sotsiaalsest keskkonnast ning kas selles on aja jooksul toimunud muutusi. Välja tuuakse positiivsed ja negatiivsed küljed ning põhjus, millel kuvand tekkinud on. Samuti analüüsitakse kuvandi võtmes asjaolu, kuidas respondendid on meelestatud valima oma elukeskkonnaks uuritavat piirkonda.

Analüüsides küsitluse tulemusi saab järeldada, et vastanute seas on Hiinalinna kui sotsiaalse keskkonna kuvand pigem negatiivne. Negatiivse arvamuse kujunemine põhineb peamiselt kuuldustel ning kuulujuttudel kujundatud eelarvamustel. Peamisteks negatiivseteks joonteks antud keskkonna negatiivse kuvandi kujunemisel tuuakse muukeelset elanikkonna, räämas ning mahajäetud ilmet ning ebaturvalisuse tunnet piirkonnas.

Positiivsete külgedena Hiinalinna kui keskkonna puhul tuuakse välja asjaolu, et piirkonnas on alustatud uute kortermajade ehitamist ning samuti peetakse piirkonda potentsiaalselt arenevaks linnaosaks. Lisaks toodi positiivse küljena välja, et elukeskkonnas on loodud hüvedele ligipääs – olemas on lähedal asuvad bussipeatused, kauplused, tankla ning lasteaed ja ka koolid.

Küsitletute vastuste põhjal nad Hiinalinna keskkonnas ise pigem ei elaks, kuigi leidub ka neid, kes oleksid valmis seda tegema, ning sealset piirkonda peetakse võrreldes teiste Tartu linnaosadega, pigem kehvaks ja mitte eelistatuks.

3.3 VÕRDLUS

Järgnevalt analüüsib ning võrdleb töö autor intervjueeritavate ning küsitletute vastustest saadud tulemusi ning leiab vastuse, kas juurdeehitised Jaamamõisa elamupiirkonnas ja linnaosa elukeskkonna füüsiline muutumine omab piisavat mõju inimeste arvamusele Hiinalinna positiivse kuvandi tekkimiseks.

Esimese asjaoluna ilmneb, et Hiinalinna keskkonnas elavate noorte arvamus, keda intervjueeriti, sealsest sotsiaalsest keskkonnast elukeskkonnana on pigem positiivne ja selline tulemus põhineb nende enda isiklikel kogemustel kokkupuutes uuritava piirkonnaga.

Küsitluses osalenud noorte arvamus on Hiinalinnast kui keskkonnast pigem negatiivselt meelestatud, selline arvamus põhineb aga mitte isiklikel kogemustel kokkupuutel uuritava piirkonnaga, vaid pigem kuuldustel ja kuulujuttudel.. Seega saab järeldada, et Hiinalinna negatiivne kuvand seal keskkonnas mitte elavate inimeste seas põhineb kuuldustel ja kuulujuttudel põhjal kujundatud eelarvamustel, mis on aja jooksul levinud ning inimeste teadvusesse salvestunud. Kuna otsene kontakt piirkonnaga puudub, ei ole olnud võimalik ka levivaid kuuldusi ümber lükata ega uuritava piirkonna keskkonnaga ise tutvuda.

Hiinalinna kui keskkonna positiivsed küljed ilmnevad mõlema küsitlusrühma seas selles, et keskkonda on alustatud uuendama – sinna on ehitatud uusi ja kaasaegseid kortermaju, mis on peamine aspekt, mis mõlema küsitlusrühma puhul välja toodi. Positiivse küljena toodi Hiinalinna kui keskkonna puhul välja ka see, et seal elavatele inimestele on võimaldatud hüvede kättesaadavus – lähedal on bussipeatused ja kauplused, samuti on olemas tankla ning vahetuses läheduses lasteaiad ja koolid.

Mõlema küsitlusrühma seas toodi välja, et Hiinalinna sotsiaalse keskkonna varjuküljeks on toimiva kogukondliku liikumise puudumine - inimesed ei suhtle omavahel, ei olda teadlikud piirkonna arenguprojektidest ja muust säärasest. Samuti toodi välja see, et keskkonnas puudub nii-öelda tõmbenumber, mis sinna inimesi tooks ning piirkonnast huvituma paneks.

Kokkuvõtlikult saab öelda, et Hiinalinna keskkonnas elavate noorte arvamus on sealsest sotsiaalsest keskkonnast positiivsem kui see on väljaspool piirkonda elavatel noortel. Neist esimeste arvamus põhineb isiklikel kogemustel ning teiste arvamus kuuldustel ja kuulujuttudel kujundatud eelarvamustel.

4. JÄRELDUSED JA SOOVITUSED

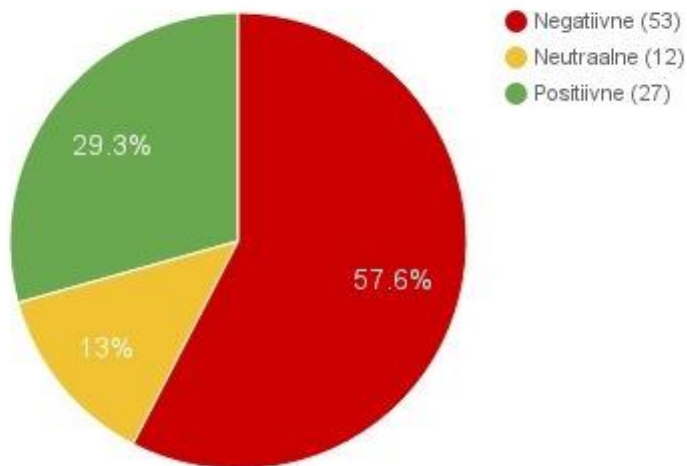
4.1 NOORTE ARVAMUS HIINALINNAST

Uurimiseesmärkide täitmiseks kasutati küsimustikest ja intervjuudest tulenevaid andmeid, mis analüüsides aitavad välja selgitada noorte Hiinalinna kui sotsiaalse keskkonna kuvandi ning nende valmisoleku piirkonnas elamiseks.

Uurimuses on võrreldud sihtgruppide vastuseid omavahel. Lisaks on koostatud kvantitatiivse analüüsi põhjal tonaalsusel põhinev joonis (vt Joonis 4), kus andmed jagunevad vastavalt emotsioonide olemuslikkusele järgneval skaalal: negatiivne, neutraalne, positiivne. Skaalal põhineva graafiku koostamiseks on vastuseid analüüsitud kodeerimise põhimõttel. Koodid defineeriti järgmiselt: negatiivse määratluse alla liigitusid iseloomustused, mis on tekitanud respondentides negatiivseid emotsioone, näiteks saab välja tuua “halb”, “kole”, “ohtlik”, “räämas”, “lagunenud” jms; positiivset määratletakse töös kui “ilus”, “rahulik”, “hea”, “uus”, “arenenud” jms; neutraalne määratlus põhineb respondentide vastustel, milles kasutatakse piirkonna kuvandi iseloomustamisel väljendeid nagu “tavaline”, “nagu kõik teised”, “sama, mis teised” jms.

Noorte vastuste põhjal on Tartu linna noorte kuvand Hiinalinna piirkonnast negatiivne, seda illustreerib ka andmete põhjal koostatud tonaalsuse joonis (vt joonis 4). Küsitlustele vastanud peavad Hiinalinna negatiivseks peamiselt seetõttu, et piirkonna kohta levib palju kuuldusi ja eelarvamusi, mis on müütide tekkimise aluseks. Nimelt peetakse piirkonda kuritegelikuks ja ohtlikuks. Respondentide vastuste põhjal koostatud analüüsist on võimalik järeldada, et Hiinalinna peetakse pigem venekeelse elanikkonnaga piirkonnaks ning sellest tulenevalt hinnatakse sealset sotsiaalset keskkonda madalamalt. Sõnad “venemeelne” ja “venekeelne keskkond” seostusid uuringu vastustes negatiivse alatooniga.

Hiinalinna kuvand noorte seas küsitlusandmete põhjal

Joonis 4. Hiinalinna kuvand noorte seas küsitlusandmete põhjal

Kui võrrelda saadud tulemusi intervjueritavate omadega, seisneb põhiline erinevus selles, et kohalike noorte kuvand Hiinalinnast on pigem positiivne, vastupidiselt teistes piirkondades elavate noorte hinnanguga. Uuritavas piirkonnas elavad noored peavad uurimisalust piirkonda turvaliseks ja noorte arengut soosivaks. Küll tuuakse sarnaselt küsitlusele vastanud noortega Hiinalinna negatiivsete külgedena räämas ning hoolitsemata ümbrust, lagunenuid ning väsinud ilmega kortermaju, alkoholi tarvitavaid inimesi ning muukeelset elanikkonda. Kohalike positiivne kuvand võib olla tingitud tofofiiliast ehk kohaarmastusest ja kiindumusest oma kodukoha vastu, mis võib kallutada inimeste objektiivsust elukoha hindamisel (Jauhinen 2005).

4.2 HIINALINNA POSITIIVSED JA NEGATIIVSED KÜLJED

Hiinalinna positiivsete ja negatiivsete külgede välja toomiseks ja analüüsimiseks kasutati küsimustikest ja intervjuudest saadud vastuseid.

Kohalike elanike vastustest ilmnas, et positiivsete külgedena toodi peamiselt välja see, et piirkonnas on palju loodust, seal on rahulik ning vaikne ning palju rohelust, kus sporti teha.

Lisaks tõi enamus noori positiivse efektina välja, et piirkonna lähedusse ehitatakse palju uusi kortermaju ja tegeletakse linnaosa arendamisega. Peamiste negatiivsete joontena toodi välja muukeelset elanikkonda ning kortermajade lagunened väljanägemist.

Teistes Tartu piirkondades elavad noored tõi Hiinalinnas välja rohkem negatiivseid aspekte kui positiivseid. Ühtivateks negatiivseteks joonteks olid venekeelne elanikkond ja vanad räämas kortermajad. Kuigi positiivseid omadusi toodi küsitletute seas vähem välja, ühtisid need suures osas intervjuueeritavate omadega. Ka positiivselt vastanud inimesed tõi välja Hiinalinna roheluse, positiivse arengu uute majade näol ja perspektiivikuse ning arenguvõime.

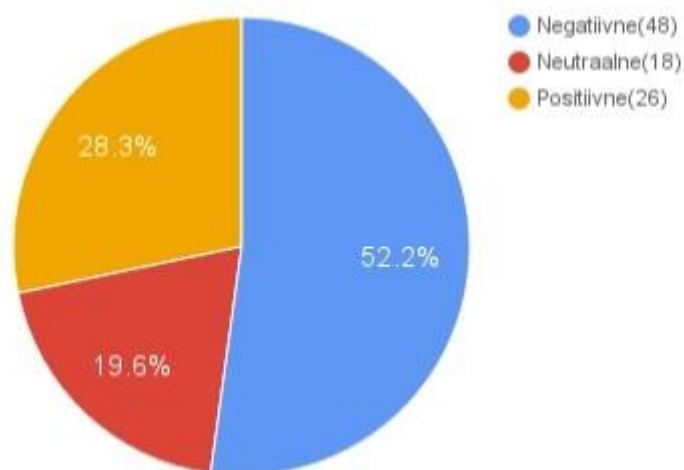
Uuringu tulemused kajastavad, et kuigi küsimustikele vastanud tõi välja rohkem negatiivseid aspekte kui positiivseid, mida näitab ka tonaalsuse joonis (vt joonis 4), kattusid vastused oma sisu poolest kohalike inimeste arvamusega. Mõlemad grupid tõi välja peamiseks positiivseks aspektiks arengu ja potentsiaali ning negatiivseks vanad räämas kortermajad. Ainuke oluline erinevus seisnes kuritegelikus kuvandis – kui kohalikud ei pidanud seda oluliseks ära märkida, siis küsimustikele vastanud tõi seda negatiivse aspektina korduvalt välja.

4.3 HIINALINNA KUVANDI MUUTUS

Uurimistulemustest lähtuvalt on kuvand aja jooksul vähesel määral muutunud positiivsemaks, kuid on siiski enamuse küsitletute seas jäänud jätkuvalt negatiivsele tasemele, mis tähendab, et osa respondente on iseloomustanud kuvandit negatiivselt, kuid tõdeb, et see on muutunud positiivsemaks. Selleks on toodud välja ka tonaalsuse joonis (vt joonis 5), milles negatiivseks

määratletakse kuvandi mitte muutumist ja jäämist negatiivsele tasemele, neutraalne tähistab inimesi, kes ei oska antud küsimuses seisukohta võtta ning positiivne tähistab kuvandi positiivsemaks muutumist või positiivsele tasemele jäämist. Intervjuudes kohalikega saame teada, et kuvand on aja jooksul tunduvalt paranenud, kuigi säilib probleeme, on hetkel toimuv areng avaldanud kõikidele intervjuueeritavatele positiivset mõju.

**Hiinalinna kuvandi muutus noorte seas
küsitlusandmete põhjal**

Joonis 5. Hiinalinna kuvandi muutus noorte seas küsitlusandmete põhjal

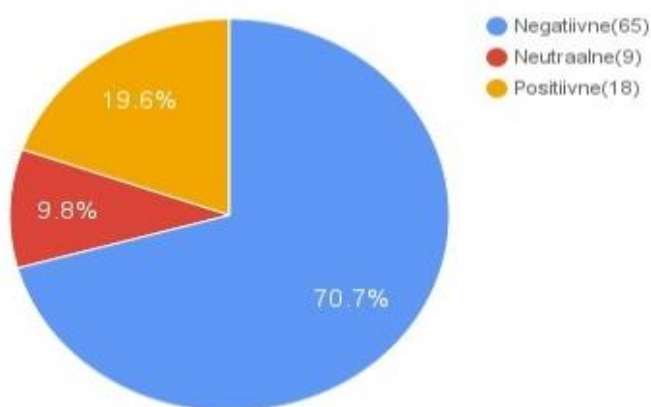
Analüüsi tulemusena võib järeldada, et kohalikud elanikud tunnetavad uuritavas piirkonnas märkimisväärset positiivset mõju, kuid teistes linnaosades elavad noored on seda märganud veel üpris vähesel määral.

4.4 VALMISOLEK HIINALINNA ELAMA ASUMISEKS

Küsitletute ja intervjuueeritavate seas on vähe neid, kes oleksid valmis Hiinalinna piirkonda elama asuma. See kajastub ka tulemustes, milles Hinnalinna hinnatakse teiste linnaosadega võrreldes pigem teistest halvemaks. Selleks on uuringu tulemused välja toodud alljärgneval joonisel (vt joonis 6), milles on jaotatud vastused vastavalt: negatiivsena on hinnatud vastust, kus respondent hindab Hiinalinna teistest, kas kehvemaks või pigem kehvemaks; neutraalne tähendab seda, et respondent ei ole oma seisukohas kindel ega oska võrdlust tuua; positiivseks on loetud vastus juhul, kui vastaja on öelnud, et see on teiste linnaosadega samaväärne või parem. Tulemustest lähtuvalt peab 70,7% vastanutest Hiinalinna piirkonda teiste linnaosadega võrreldes halvemaks. 19,6% väidavad, et see on teistega võrreldes, kas samaväärne või parem ja 9,8% ei osanud oma seisukohta antud küsimuses väljendada. Kuna vastajad hindavad linnaosa enda kogemuste ja teadmiste põhjal, võib arvata, et vastused on kujunenud vastaja praegusest elukohast lähtuvalt.

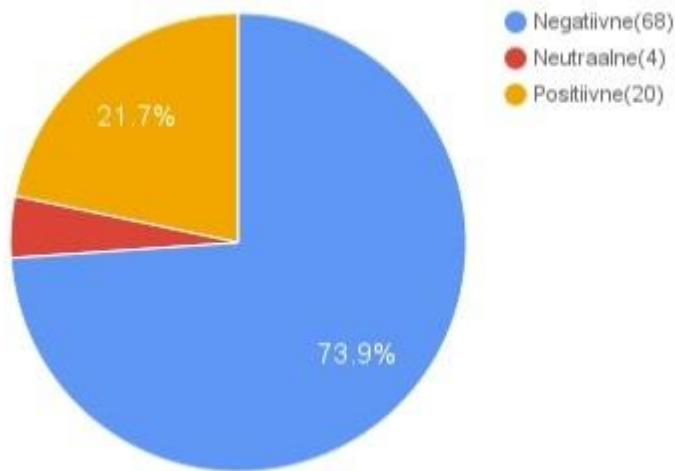
Hiinalinna kolimise valmidust on hinnanud küsitlustele vastanud negatiivselt. Seda näitab ka tonaalsuse joonis (vt joonis 7), kus 73,9% ei ole valmis piirkonda elama kolima, 21,7% oleks nõus seda tegema ja 5,4 % ehk neli inimest ei oska selles küsimuses seisukohta võtta. Intervjuueeritavatest ei soovinud keegi Hiinalinna piirkonnas oma elu püsivalt sisse seada.. Peamisteks põhjusteks toodi välja, et tulevane töökoht ei asu uuritava piirkonna läheduses.

**Hiinalinna võrdlus teiste elamupiirkondadega
küsitlusandmete põhjal**

Joonis 6. Hiinalinna võrdlus teiste elamupiirkondadega küsitlusandmete põhjal

Hiinalinna kolimise valmidus küsitlusandmete põhjal

Joonis 7. Hiinalinna kolimise valmidus küsitlusandmete põhjal

Uurimustulemuste põhjal saab järelda, et Tartu noored ei ole valdavalt valmis kolima uuritavasse sotsiaalsesse keskkonda ning kohalikud ei soovi sinna ka tulevikus edasi elama jääda. Lisaks hindab ligi kolmandik noori Hiinalinna piirkonda teistest linnaosadest halvemaks elamispiirkonnaks, see on ka otseses seoses Tartus mujal elavate inimeste mittevalmidusega Hiinalinna piirkonda elama asuda.

4.4 SOOVITUSED

Jaamamõisa Hiinalinna piirkonna sotsiaalse ja elukeskkonna kuvandi positiivsemaks muutmiseks ning linnaosa arenguks oleks tarvis ellu viia muudatusi. Esimese ning ka kõige olulisema muudatusena tuleks arendada kogukondlikku aktiivsust, mis võimaldaks inimestel kaasa rääkida linnaosa arengus ning olla kursis seal toimuvaga. Käesolevas töös läbi viidud uuringu põhjal sellist toimivat kogukonda Hiinalinna sotsiaalses keskkonnas hetkel ei eksisteeri. Samuti aitaks see kaasa Hiinalinna elukeskkonna arengule, kuna sealsed elanikud oleksid sellisel juhul otseselt seotud piirkonna tegevuste ning oma kodukoha paremaks muutmisega. see omakorda annab võimaluse vastutustunde tekkimiseks ning soovi näha positiivseid muutusi. Samuti võimaldaks kogukondlik

ühendus sotsiaalset suhtlust ning erinevate ühiskonnagruppide omavaheliseks lõimumist, mis uuringu tulemusena samuti probleemiks osutus.

Kuna üheks peamiseks probleemiks, mis uuringu käigus selgus, on Hiinalinna keskkonna mahajäetud ning hoolitsemata väljanägemine, oleks tarvis kasutusele võtta parandusmeetmeid.. Ka selles küsimuses saaks kaasa aidata kogukondlik algatus – üheskoos prügihunnikute koristamine, haljasalade hooldamine ja eeskujulik käitumine. Negatiivse kuvandi põhjusena toodi välja ka lagunened hooned, seda oleks võimalik parandada, kui lammutada ära lagunened garaažidest koosnev linnak, mis suuresti selle mahajäetud kuvandi loob. Kuna võib oletada, et garaažid kuuluvad korteriomanikele, on selleks vaja aga nende luba. Siin tuleb taaskord abiks kogukondlik aktiivsus, mis aitaks küsimust lahendada või vähemalt alternatiive pakkuda. Samuti tuleks selles küsimuses aktiivselt suhelda vastava linnavalitsuse ametnikuga. Lisaks tuleks teha ettepanek korrastada teid, haljasalasid ning mänguväljakuid, kuna ka need ilmnensid uuringu tulemuste põhjal peamiste murekohtadena, mis sotsiaalse keskkonna olemust halvendavad ning ka välisele vaatajale piirkonnast negatiivset kuvandit loovad.

Uuringu tulemusena ilmnens asjaolu, et piirkonnal puudub nii öelda tõmbenumber, mis sinna inimesi tooks, kas siis elama või niisama vaba aega sisustama. Selleks võiks olla kas mõni vaba aja veetmist võimaldav koht või miks mitte ka park, kuhu inimesed saaksid vaba aega veetma tulla ning seeläbi ka piirkonnaga tutvuda. Piirkonna tõmbenumber võimaldaks inimestel, kes sinna niisama ei sattu, sealse sotsiaalse ja elukeskkonnaga tutvuma tulla ning tekitaks võimaluse ka nende arvamuse kujundamiseks isikliku kokkupuute põhjal, mitte kuuldustele tuginedes.

KOKKUVÕTE

Linnaosa geograafiline paiknemine ei soodusta lähemate aastate jooksul linnaosa arengut ega Hiinalinna kuvandi paranemist. Nõukogude armee poolt põhjustatud reostuste tõttu on Hiinalinna põhja piirkonda, kuhu olid majutatud endiste nõukogude armee sõdurite pered, uute äri ja elamu ehituskombinatsioonide ehitamine hetkel välistatud sealse reostuspiirkonna tõttu. Lõuna poolt on linnaosa juba hoonestatud, mis tähendab seda, et Jaamamõisa vana elamurajooni areng on hetkel pidurdunud. Linnaosa arendamine külgedele ei kanna oma eesmärki, sest see on eraldatud uuest elamurajoonist linnaliiklusteedega, mis jaotab Jaamamõisa linnaosa tajutavalt kaheks, uuritav piirkond jääb uuest majadest tunduvalt eemale, seega ei aita taoline olukord elanikkonna omavahelisele lõimumise protsessile kaasa.

Praegune olukord Hiinalinna rajoonis on läbi viidud uuringu põhjal kehv. Aastatepikkune muutumus linnaosa piirkonna füüsilises keskkonnas näitab, et linnavalitsus ei ole hetkel motiveeritud ja inimestel puudub võimalus piirkonna arengusse piisavalt panustada seetõttu on oht, et piirkond muutub puuduva hoolduse tõttu elamiskõlbmatuks ja paarikümne aasta pärast ootab elamuid lammutamine. Üldise Jaamamõisa linnaosa demograafiline analüüs näitas, et elanikkond on piirkonnas uuenenud enamjaolt uutesse majadesse kolimisest põhjustatud sisserände tulemusena ja seega väheneb põliste hiinalinlaste arvelt, mis võib olla sellisel kujul Hiinalinna piirkonna väljasuremise alguseks.

Läbi viidud uuringu raames selgus, et uuritava rajooni sotsiaalse keskkonna kuvand on paranemas ja leidub noori, kes oleks nõus antud piirkonda arvestama oma elukohana, ent siiski on uuringu tulemuste põhjal enamusel veel säilinud negatiivne seos piirkonnaga ning arvamus, et linnaosa hetkeline sotsiaalne keskkond ei soodusta sealsete noorte arengut. Uuringu käigus selgus, et uuritavas piirkonnas elavad noored hindavad sealset keskkonda positiivsemalt kui seda teevad väljaspool linnaosa elavad noored. Samuti ilmnas, et negatiivne kuvand viimaste seas põhineb peamiselt kuuldustel ja kuulujuttudel baseerual eelarvamustel, mitte vahetul kogemusel. Negatiivne meelestatus seisneb ka selles, et uuritava piirkonna välisilme on räämas ja mahajäetud. Positiivsed küljed uuritava keskkonna puhul seisnesid selles, et kõnealuses keskkonnas elavatele inimestele on võimaldatud hea ligipääs igapäevastele hüvedele, nimelt on läheduses bussijaamad

ning kauplused ja muu igapäevaeluks vajalik. Uuritavat elukeskkonda oleks võimalik parandada ja arendada eelkõige seal elavate inimeste kogukondliku aktiivsuse ja panustamise tõstmise läbi. Uuringu käigus ilmnes, et Hiinalinnas elavad noored tunnevad kogukondlikest ühendusest pigem puudust.

KASUTATUD KIRJANDUS

Barnett, E., Casper, M., 2001, "A definition of "Social Environment", American Journal of Public Health, Vol.91, No.3

Berg, B., 2009, „Qualitative research Methods for the Social Sciences“, Boston: Allyn & Bacon
Cooley, C. H., 2007, "Heredity or Environment", The Mead Project, BrockUniversity.
Originaalartikkel: Journal of Applied Sociology 10, (1926):303-307.http://www.brocku.ca/MeadProject/Cooley/Cooley_1926.html(29.05.16)

EUROOPA KOMISJONI VALGE RAAMAT *UUS HOOG EUROOPA NOORTELE*, 2001, COM (2001) 681, lõplik/Euroopa Komisjon, Brüssel

Fombrun, Charles J., 1996), "Reputation : realizing value from the corporate image", Boston: Harvard Business School Press

Jauhiainen, J. S., 2005, "Linnageograafia: Linnad ja linnauurimus modernismist postmodernismini, Eesti Kunstiakadeemia

Mällo, R., 1995. Tartu Jaamamõisa linnaosa minevik, olevik ja tulevik. Endise sõjaväelinnaku elanikkond ja nende elukeskkond. Uurimustöö ECOS/OUVERTURE/PHARE programmi toetusel. Tartu

Noorsootöö seadus, 17.02.1999, RT I 1999, 27, 392; viimati muudetud 07.04.2004, nr 179, külastatud 20.05.2016, <https://www.riigiteataja.ee/akt/741158>

Past, A., 1999, "Eesti linnade imago linnaelanike silmis", magistritöö, Tartu Ülikool, ajakirjanduse osakond

Past, A., 2008, "Juhtimine ja suhtekorraldus: meespealilledega tass: pastische", Tallinn: Pegasus 2., täiend. tr.

Semm, K., 2011, "Atmosfäärilisus Arne Maasiku linnaotodel. Linnamiljö subjektiivne käsitus", Kunstiteaduslikke Uurimusi/Studies on art and architecture/ Studien für Kunstwissenschaft, 20 (1-2), 98-117

Tartu Linnavalitsus, 1999. Tartu lühiülevaade 1998.

Tartu Linnavalitsus, 2000. Lühiülevaade "Tartu 1999".

Tartu Linnavalitsus, 2001. Lühiülevaade "Tartu 2000"

Tartu Linnavalitsus, 2002. Lühiülevaade "Tartu 2001".

Tartu Linnavalitsus, 2003. Lühiülevaade "Tartu 2002"

Tartu Linnavalitsus, 2004. Lühiülevaade "Tartu 2003".

Tartu Linnavalitsus, 2005. Lühiülevaade "Tartu 2004"

Tartu Linnavalitsus, 2006. Lühiülevaade "Tartu 2005".

Tartu Linnavalitsus, 2007. Statistiline ülevaade "Tartu 2006".

Tartu Linnavalitsus, 2008. Statistiline ülevaade "Tartu 2007"

Tartu Linnavalitsus, 2009. Statistiline ülevaade "Tartu 2008".

Tartu Linnavalitsus, 2010. Statistiline ülevaade "Tartu 2009".

Tartu Linnavalitsus, 2011. Statistiline ülevaade "Tartu 2010".

Tartu Linnavalitsus, 2012. Statistiline ülevade "Tartu 2011".

Tartu Linnavalitsus, 2013. Statistiline ülevaade "Tartu 2012"

Tartu Linnavalitsus, 2014. Statistiline ülevaade "Tartu 2013"

Tartu Linnavalitsus, 2015. Statistiline ülevaade "Tartu 2014"

Tartu Linnavalitsus, 2013. Aruanne „Tartu ja tartlased 2013“

LISAD

Lisa 1. Tartu Hiinalinna piirkond, Tõrva tänava vaade. Autor: Annett Kreitsman

Lisa 2. Tartu Hiinalinna piirkond, Põhja pst 14 majaesine. Autor: Annett Kreitsman

Lisa 3. Tartu Hiinalinna piirkond, põhja pst 14 maja fassad. Autor: Annett Kreitsman

**Lisa 4. Tartu Hiinalinna piirkond, Lääne 6 tänava majatagune mänguväljak.
Autor: Annett Kreitsman**

Lisa 5. Tartu Hiinalinna piirkond, Põhja puiestee tänaval asuvad garaažid.
Autor: Annett Kreitsman

Lisa 6. Tartu Hiinalinna piirkond, Põhja puistee 15a uus korterelamu. Autor: Annett Kreitsman

Lisa 7. Intervjuu küsimused

Üldandmed:

1. Vanus
2. Sugu
3. Elukoht (tänav, maja)
4. Perekonnaseis
5. Pere liikmete arv
6. Amet/ valdkond
7. Haridustase
8. Mitu aastat olete Jaamamõisa "Hiinalinna" piirkonnas elanud?

Elukeskkonda puudutavad küsimused:

1. Hiinalinna piirkonda elama asumise põhjus?
2. Kirjeldage palun oma elupiirkonda, tooge välja positiivsed ja negatiivsed küljed.
3. Kui tihti puutute kokku piirkonna uute elanikega? Kas suhtlete omavahel? Millisel tasandil?
Kui ei suhtle, siis miks?
4. Kas olete viimasel ajal täheldanud oma elamupiirkonnas toimunud muutusi? Mis täpsemalt? Kas ja kuidas on muutused Teid mõjutanud? Kas muutused on mõjutanud ka inimestevahelised suhted? Kuidas?
5. Kas olete kursis, mida ja millal on plaanitud/plaanitakse Jaamamõisas ehitada? Kas see on pigem positiivne või pigem negatiivne? Miks?
6. Millisena kujutate enda elamupiirkonda ette 5 ja 10 aasta pärast?
7. Kas antud linnaosa on Teie arvates noorte arengut soodustav keskkond?
8. Kas peate antud piirkonda turvaliseks elukeskkonnaks?
9. Kas plaanite Hiinalinna piirkonda ka edaspidiselt elama jääda? Palun põhjendage.

Lisa 8. Küsimustik

Üldandmed:

1. Vanus
2. Sugu
3. Haridus
4. Amet
5. Praegune elukoht (linn, linnaosa)
6. Mitu aastat olete Tartus elanud?

“Hiinalinna” kuvand:

1. Kas olete kuulnud Tartu nn. "Hiinalinna" piirkonnast (praeguse Jaamamõisa linnaosa põhjapoolsem osa)?
2. Kuidas iseloomustaksid "Hiinalinna" linnaosa?
3. Kas Sinu jaoks on "Hiinalinna" kuvandis toimunud aja jooksul muutusi? Põhjenda.
4. Kas elaksid "Hiinalinna" piirkonnas? Põhjenda.
5. Kuidas hindad "Hiinalinna" piirkonda elukeskkonnana? Põhjenda.
6. Kuidas hindad "Hiinalinna" piirkonda võrreldes teiste Tartu linnaosadega? Põhjenda.
7. Kui soovid midagi veel "Hiinalinna" piirkonna kohta lisada...

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Kristjan Silm,
(*autori nimi*)

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose
“Tartu Hiinalinna sotsiaalse keskkonna kuvand noorte seas”,
(*lõputöö pealkiri*)

mille juhendaja on Rein Murakas,
(*juhendaja nimi*)

1.1 reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;

1.2 üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.

2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Tartus 02.06.2016